

Lieta C-90/20**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2020. gada 24. februāris

Iesniedzējtiesa:

Højesteret (Dānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 7. februāris

Apelācijas sūdzības iesniedzējs:

Apcoa Parking Danmark A/S

Atbildētāja:

Skatteministeriet

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz jautājumu par to, vai kontroles maksas par stāvēšanas uz privātā īpašuma noteikumu pārkāpumiem ir uzskatāmas par pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību Direktīvas 2006/112 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē un tādējādi – par darījumu, kas apliekams ar PVN.

LESD 267. pants.

Prejudiciālais jautājums

Vai Padomes Direktīvas 2006/112/EEK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 2. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka kontroles maksas par stāvēšanas uz privātā īpašuma noteikumu pārkāpumiem ir uzskatāmas par pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību un tādējādi – par darījumu, kas apliekams ar PVN?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Padomes Direktīva 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu nosaka ar PVN apliekamo darījumu tvērumu (OV 2006, L 347, 1. lpp., turpmāk – Direktīva 2006/112); 2. panta 1. punkta c) apakšpunkts; 24. panta 1. punkts, 25. pants, 135. panta 1. punkta l) apakšpunkts un 2. punkta b) apakšpunkts.

Tiesas judikatūra:

Spriedums, 1981. gada 5. februāris, 154/80, *Cooperatieve Aardappelenbewaarplaats* (EU:C:1981:38), 12. un 14. punkts

Spriedums, 1994. gada 3. marts, C-16/93, *Tolsma* (EU:C:1994:80), 13. un 14. punkts

Spriedums, 2007. gada 18. jūlijs, C-277/05, *Société thermale d'Eugénie-les-Bains* (EU:C:2007:440), 24.-32. punkts un 34.-26. punkts

Spriedums, 2018. gada 22. novembris, C-295/17, *MEO* (EU:C:2018:942), 43.-50. punkts, 57. punkts, 61.-62. punkts, 67.-68. punkts.

Spriedums, 1982. gada 1. jūlijs, 222/81, *B.A.Z Bausystem* (EU:C:1982:256)

Spriedums, 1988. gada 8. marts, 102/86, *Apple and Pear* (EU:C:1988:120)

Spriedums, 2010. gada 29. jūlijs, C-40/09, *Astra Zeneca* (EU:C:2010:450)

Spriedums, 2015. gada 23. decembris, apvienotās lietas C-250/14, *Air France-KLM* un C-289/14, *Hop!-Brit Air SAS* (EU:C:2015:841)

Spriedums, 2017. gada 18. janvāris, C-37/16, *SAWP* (EU:C:2017:22)

Spriedums, 2019. gada 2. maijs, C-224/18, *Budimex* (EU:C:2019:347)

Atbilstošās valsts tiesību normas

Momsloven [Likums par PVN], kodificēts ar 2019. gada 26. septembra Likuma Nr. 1021 par pievienotās vērtības nodokli konsolidēto tekstu, ar vēlāk pieņemtiem grozījumiem. Direktīva 2006/112 Dānijas tiesībās tika ieviesta ar Likumu par PVN. Likuma par PVN 4. panta 1. punktā cita starpā noteikts, ka PVN ir maksājams par pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību Dānijas teritorijā. Ar šo noteikumu tiek ieviests Direktīvas 2006/112 2. panta 1. punkts. Nodokļu saistību apjoms noteikts 27. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru ar nodokli apliekamā summa ir atlīdzība, kas ir tieši saistīta ar preču un pakalpojumu cenu bez PVN. 13. panta pirmās daļas 8. punktā noteikts izņēmums attiecībā uz PVN, tostarp attiecībā uz nekustamā īpašuma izīrēšanu un iznomāšanu. Izņēmums cita starpā nav piemērojams autostāvvietu iznomāšanai.

Færdselsloven [Ceļu satiksmes noteikumi], kodificēti ar 2018. gada 21. novembra Likuma Nr. 1324 konsolidēto tekstu, ar vēlāk pieņemtiem grozījumiem. Ar 2014. gadā izdarītajiem grozījumiem (2014. gada 26. februāra Likums Nr. 169) Ceļu satiksmes noteikumu 122. c pantā iekļauts noteikums, kas paredz, ka soda nauda (kontroles maksa) par stāvēšanu publiski pieejamā privātā teritorijā var tikt piemērota tikai tad, ja teritorijā par to sniegtas skaidras norādes. Šis grozījums cita starpā pamatots ar 2013. gada ziņojumu par patērētāju aizsardzības stiprināšanu autostāvvietu jomā, kuru izstrādāja Tieslietu ministrijas darba grupa nolūkā cita starpā noskaidrot, vai ir nepieciešams noteikt maksimālo soda naudu summu (papildus parastajai stāvēšanas maksai), kuras var uzlikt privātajās autostāvvietās. Ziņojumā secināts, ka fiksēta limita noteikšanai nav pamata. Savos secinājumos darba grupa pieņēma, ka tad, kad autovadītājs novieto savu transportlīdzekli privātā teritorijā, viņš normatīvo aktu izpratnē ar zemes īpašnieku noslēdz līgumu par autostāvvietas lietošanu (kvazi darījuma formā), ar kuru viņš no paša sākuma pieņem saprātīgus stāvēšanas ierobežojumus un nosacījumus, kas ir skaidri saprotami no attiecīgajā teritorijā izvietotajām norādēm. Atbilstoši šajā ziņojumā norādītajam – jautājums par soda naudas uzlikšanas pamatotību, kas normatīvo aktu izpratnē ir uzskatāma kā sods, kuru uzliek zemes īpašnieks/autostāvvietu uzņēmums par to, ka persona, kura apstājusies stāvvietā, nav ievērojusi noslēgto līgumu, ir atkarīgs no līgumtiesību interpretācijas un stāvvietā esošo apstākļu izvērtējuma, kā arī norāžu rakstura.

Dānijas judikatūra:

1996. gada 12. aprīļa spriedumā (reproducēts *Ugeskrift for Retsvæsen* 1996 883 un *Tidsskrift for Skatter og Afgifter* 1996 357) *Højesteret* [Augstākā tiesa] (Dānija) izskatīja lietu par “paaugstinātu stāvvietas maksu” (kontroles maksu), kas tiek piemērota par stāvēšanas privātā teritorijā noteikumu pārkāpumiem, raksturu PVN piemērošanas nolūkā. *Højesteret* secināja, ka šādas paaugstinātas maksas, kuru piemērošanas pamats ir kvazilīgumiskas attiecības, ir uzskatāmas par atlīdzību par sniegtajiem pakalpojumiem un tādējādi aplikamas ar PVN. Spriedumā norādīts, ka šis secinājums ir spēkā arī gadījumā, ja maksas ir noteiktas saskaņā ar standarta likmi, kas bija ļoti augsta salīdzinājumā ar parasto stāvvietas maksu, ņemot vērā autostāvvietu uzņēmuma vēlmi nepieļaut stāvēšanu, kas neatbilst noteikumiem.

Pamatlietas priekšmets

Apelācijas sūdzība, kuru par pārsūdzēto spriedumu iesniedzis privātais uzņēmums, cita starpā lūdzot tiesu lemt, ka kontroles maksas, kas uzliktas saistībā ar stāvēšanas noteikumu pārkāpumu tiesiskajās attiecībās starp individuālu autovadītāju un šo uzņēmumu, nav uzskatāma par atlīdzību par sniegtajiem pakalpojumiem.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 *Apcoa Parking Danmark A/S* (turpmāk – *Apcoa*) ir privātais uzņēmums, kurš ekspluatē uz privātas zemes esošu autostāvvietu saskaņā ar līgumu, kuru uzņēmums noslēdzis ar teritorijas īpašnieku. *Apcoa* nosaka stāvvietu izmantošanas noteikumus, piemēram, stāvēšanas aizliegumu, ja autovadītājam nav individuālas atļaujas, maksimālo stāvēšanas laiku, kā arī maksu par stāvēšanu. Ja šie noteikumi tiek pārkāpti, *Apcoa* piemēro īpašu “kontroles maksu” (2008. un 2009. gadā šī maksa bija 510 DKK).
- 2 Šajā lietā tiek izskatīts jautājums par to, vai *Apcoa* ir pienākums maksāt PVN par šīm speciālajām kontroles maksām. Lietā nav strīda par to, ka *Apcoa* tiek aplikts ar PVN saistībā ar jebkura veida stāvvietas maksām, kas ir maksājamas saskaņā ar normatīvajiem aktiem.
- 3 2011. gada 25. oktobrī *Apcoa* iesniedza *SKAT* [Dānijas valsts nodokļu iestādei] pieteikumu par PVN pārmaksas atmaksu saistībā ar uzliktajām kontroles maksām. Pieteikums attiecās uz maksājumiem, kas tika veikti laika periodā no 2008. gada 1. septembra līdz 2009. gada 31. decembrim. Kopējais apmērs bija novērtēts 25 089 292 DKK apmērā.
- 4 2012. gada 12. janvārī *SKAT* noraidīja šo pieteikumu, pamatojot ar to, ka kontroles maksas saskaņā ar Likumu par PVN ir apliekamas ar PVN.
- 5 *SKAT* lēmums tika pārsūdzēts *Landsskatteretten* [Apelācijas komisija nodokļu lietās], kas 2014. gada 23. decembrī atstāja spēkā *SKAT* lēmumu. Apelācijas komisija nodokļu lietās secināja, ka kopumā ir 13 dažādi gadījumi, kad *Apcoa Parking Danmark A/S* piemēro paaugstinātu stāvvietas maksu. Visos šajos gadījumos autovadītājs ir novietojis savu transportlīdzekli stāvvietā un tādējādi ir saņēmis autostāvvietas pakalpojumu. Apelācijas komisija nodokļu lietās cita starpā uzsvēra, ka Tiesas spriedumā lietā C-277/05, *Société thermale d'Eugénie-les-Bains*, izskatīts jautājums par viesnīcu pakalpojumu sniegšanu un jo īpaši tādu gadījumu, kad klients atceļ līgumu, kas noslēgts par pakalpojuma, par kuru notikusi vienošanās, sniegšanu. Šajā lietā izskatītajā gadījumā pakalpojums netika sniegts un viesnīcas vadītājs varēja paturēt klienta samaksāto rokasnaudu, lai atlīdzinātu viesnīcas vadītājam radušos zaudējumus, neapliekot šo summu ar PVN. Apelācijas komisija nodokļu lietās uzskatīja, ka konkrētie apstākļi, kādos Tiesa pieņēma šo spriedumu, nevar grozīt secinājumus, kas pieņemti saskaņā ar Dānijas valsts tiesībām, tostarp 1996. gada spriedumā izdarītos secinājumus. Tā tostarp nolēma, ka gadījumos ar autostāvvietām līgums netiek izbeigts un tādējādi nepastāv saikne starp līguma izbeigšanu un pakalpojuma sniegšanu vai līdzīgu situāciju. Autostāvvietas lietotājs, neraugoties uz prettiesiskiem apstākļiem (stāvēšanu, pārkāpjot noteikumus), saņem iespēju izmantot stāvvietu. Tādēļ Apelācijas komisija nodokļu lietās nolēma, ka kontroles maksa ir apliekama ar PVN.

- 6 *Apcoa*, apstrīdot Apelācijas komisijas nodokļu lietās lēmumu, vērsās *Retten i Kolding* [Koldingas rajona tiesā] (Dānija), kas 2017. gada 23. janvārī pieņēma spriedumu, kas bija labvēlīgs *Skatteministeriet* [Nodokļu ministrijai] (Dānija). *Retten i Kolding* atsaucās uz *Højesteret* 1996. gada spriedumu un atstāja spēkā Apelācijas komisijas nodokļu lietās lēmumu. *Retten i Kolding* savā nolēmumā atsaucās arī uz Tieslietu ministrijas darba grupas ziņojumu un norādīja, ka darba grupas apsvērumi par kontroles maksu kā soda naudas veidu šajā lietā nav attiecināmi tiktāl, ciktāl tie ir saistīti tikai un vienīgi ar līgumtiesību interpretāciju un stāvvietā esošo apstākļu izvērtējumu, kā arī norāžu raksturu.
- 7 *Apcoa* iesniedza apelācijas sūdzību *Vestre Landsret* [Rietumu reģiona apelācijas tiesā] (Dānija) par *Retten i Kolding* spriedumu. *Vestre Landsret* atstāja spēkā *Retten i Kolding* spriedumu, atsaucoties uz to pašu pamatojumu, ko norādījusi Apelācijas komisija nodokļu lietās un *Retten i Kolding*, jo sevišķi atsaucoties uz *Højesteret* 1996. gada spriedumu un uz to apstākli, ka visos gadījumos, lai tiktu uzlikta kontroles maksa, autovadītājam ir jānovieto transportlīdzeklis stāvvietā un tādējādi faktiski jāizmanto stāvvietas teritorija sava transportlīdzekļa novietošanai uz zināmu laika periodu, attiecīgi pastāv tieša saistība starp transportlīdzekļa novietošanu stāvvietā un summas samaksu. *Vestre Landsret* secināja, ka maksas, kas uzliktas, pamatojoties uz kvazilīgumiskām attiecībām, ir uzskatāmas par atlīdzību par pakalpojumu sniegšanu Likuma par PVN 4. panta 1. punkta izpratnē. Turklāt *Vestre Landsret* norādīja, ka vadlīnijas, kas izriet no Tiesas judikatūras, kas veidojusies jau pēc Augstākās tiesas sprieduma par jēdzienu “pakalpojumu sniegšana par atlīdzību”, tostarp spriedums lietā C-277/05, *Société thermale d’Eugénie-les-Bains*, nebūt nenozīmē to, ka *Højesteret* spriedumā konstatētais tiesību stāvoklis nevar tikt saglabāts.
- 8 *Apcoa* pārsūdzēja *Vestre Landsret* nolēmumu *Højesteret*, sūdzībā tostarp norādot, ka Nodokļu ministrijai jāatzīst, ka kontroles maksas, kuras *Apcoa* uzlika par stāvēšanas noteikumu pārkāpumu – attiecībās starp individuālu autovadītāju un *Apcoa*, nav uzskatāma par atlīdzību par pakalpojumiem, kas apliekama ar PVN. Nodokļu ministrija apgalvoja, ka *Vestre Landsret* nolēmums ir jāatstāj spēkā. *Højesteret* izskatāmā lieta attiecas tikai uz *Apcoa* pienākumu maksāt PVN par kontroles maksām, ko *Apcoa* piemērojusi attiecīgiem autovadītājiem.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 9 **Apcoa** jo īpaši apgalvoja, ka kontroles maksas nav atlīdzība par ilglaicīgām stāvēšanas tiesībām. Gluži pretēji – šo maksu piemērošanas iemesls ir *Apcoa* vēlme novērst stāvēšanu, kas ir pretēja noteikumiem, un šīs maksas ir uzskatāmas par sodu, kas autovadītājam jāmaksā par stāvēšanu regulējošo noteikumu pārkāpumu. Turklāt maksas tiek maksātas saskaņā ar standarta likmi, kurai nav nekādas īpašas ekonomiskas saistības ar stāvvietu pakalpojuma vērtību.

- 10 *Apcoa* ieskatā šajā gadījumā netiek sniegti pakalpojumi par atlīdzību. Tādējādi šī lieta neietilpst Likuma par PVN 4. panta 1. punkta un Direktīvas 2006/112 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta tvērumā.
- 11 No Tiesas judikatūras *Apcoa* īpaši uzsvēra 2007. gada 8. jūlija spriedumu lietā C-277/05, *Société thermale d'Eugénie-les-Bains*.
- 12 **Nodokļu ministrija** jo īpaši uzsvēra, ka, samaksājot atlīdzību kontroles maksas veidā, autovadītājs faktiski pretī saņem stāvvietu transportlīdzekļa novietošanai. Apstākļi, ka autovadītājs ir "ieguvis" stāvvietu, pārkāpjot noteikumus, un šī pārkāpuma rezultātā viņam jāmaksā kontroles maksa, nav būtisks. Tādējādi pastāv tieša saistība starp kontroles maksas piemērošanu un stāvvietas izmantošanu. 2009. gadā kontroles maksas veidoja 34 % no *Apcoa* neto apgrozījuma un tādējādi tās bija nozīmīga *Apcoa* saimnieciskās darbības daļa.
- 13 Nodokļu ministrijas ieskatā, ņemot vērā minēto, konkrētajā lietā konstatējama pakalpojumu sniegšana par atlīdzību. Konkrētajā lietā ir piemērojami Likuma par PVN 4. panta 1. punkts un Direktīvas 2006/112 2. panta 1. punkta c) apakšpunkts.
- 14 No Tiesas judikatūras Nodokļu ministrija īpaši uzsvēra 2018. gada 22. novembra spriedumu lietā C-295/17, *MEO*.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 15 Līdz šim Dānijas tiesībās kontroles maksa par stāvēšanas noteikumu privātā teritorijā noteikumu neievērošanu tikusi uzskatīta par maksu, kas apliekama ar PVN saskaņā ar Likumu par PVN. Jāsecina, ka pienākums maksāt soda naudu izriet no kvazilīgumiskām attiecībām un tādējādi starp *Apcoa* un personu, kas izmanto stāvvietu, pastāv tiesiskas attiecības, līdzīgi kā tas cita starpā norādīts 1994. gada 3. marta sprieduma lietā C-16/93, *Tolsma* 14. punktā.
- 16 Starp pusēm ir strīds par to, vai konkrētajā gadījumā pastāv nepieciešamā savstarpēja pakalpojumu apmaiņa.
- 17 Tiesa, šķiet, iepriekš nav lēmusi par kontroles maksu raksturu PVN likuma nolūkā. *Højesteret* uzskata, ka, skatot Direktīvas 2006/112 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta formulējumu kopsakarā ar Tiesas judikatūru, pastāv neskaidrības par to, vai minētā tiesību norma ir jāinterpretē tādējādi, ka šādas maksas ir uzskatāmas par atlīdzību par pakalpojumiem, kas apliekami ar PVN.
- 18 Tiesvedības laikā iesniegta informācija, kas liecina par to, ka Apvienotās Karalistes, Zviedrijas un Vācijas nodokļu iestādes uzskata, ka kontroles maksas, kas tiek uzliktas par stāvēšanas noteikumu privātajā teritorijā pārkāpumu, nav apliekamas ar PVN.
- 19 Ņemot vērā to, ka šis jautājums ir izšķirošs, lai pieņemtu galīgo spriedumu šajā lietā, un minētā neskaidrība ir saistīta ar Savienības tiesību interpretāciju,

Højesteret uzskata par nepieciešamu uzdot prejudiciālo jautājumu Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma sniegšanai.

DARBBA VERSIJA